

השלבים בקביעת ההגייה של שם המספר

טבלת המספרים (המספר המונה)

זכר		נקבה	
נפרד	נסמך	נפרד	נסמך
אָחַד	אֶחָד	אֶחָת	אֶחָת
שְׁנַיִם	שְׁנַיִ	שְׁתַּיִם	שְׁתַּיִ
שְׁלֹשָׁה	שְׁלֹשֶׁת	שְׁלֹשׁ	שְׁלֹשׁ
אַרְבָּעָה	אַרְבַּעַת	אַרְבַּע	אַרְבַּע
חֲמִשָּׁה	חֲמִשָּׁת	חֲמִשׁ	חֲמִשׁ
שֵׁשׁ	שֵׁשֶׁת	שֵׁשׁ	שֵׁשׁ
שִׁבְעָה	שִׁבְעַת	שִׁבַּע	שִׁבַּע
שְׁמוֹנָה	שְׁמוֹנַת	שְׁמוֹנָה	שְׁמוֹנָה
תְּשַׁעָה	תְּשַׁעַת	תְּשַׁע	תְּשַׁע
עֶשְׂרֵה	עֶשְׂרֵת	עֶשֶׂר	עֶשֶׂר
אֶחָד עֶשֶׂר*		אֶחָת עֶשְׂרֵה	
שְׁנַיִם עֶשֶׂר		שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה	
שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר		שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה	
אַרְבָּעָה עֶשֶׂר		אַרְבַּע עֶשְׂרֵה	

לדוגמה: כיצד נהגה את המספר בצירוף 3 קירות?

תחילה נבדוק את מינו של שם העצם שסופרים במשפט - קירות.

נטה את השם ביחיד - קיר, ונצמיד לו שם תואר: קיר גבוה.

השם הוא בזכר, על כן יש לומר: שלושה קירות.

*שימו לב: יש לומר אחד עשר, ולא: אָחַד עֶשֶׂר.

כללים עיקריים (נזכור אותם בעזרת ראשי התיבות תפס"ת)

1. תאריך - את היום בחודש נציין בזכר: שלושה בחודש, אחד בחודש (ולא: ראשון, שני).

לדוגמה: תשעה במאי

2. אחרי פי - המספר בזכר. לדוגמה: פי שלושה

3. מספר סתמי - תמיד בנקבה.

כאשר איננו סופרים דבר, אלא רק מציינים מספר חדר, מספר עמוד, גיל, תרגיל בחשבון ועוד, זהו מספר סתמי. ניתן להוסיף את המילה 'מספרי' אחרי שם העצם.

לדוגמה: אני בן שלוש עשרה ערוץ אחת (ערוץ מספר אחת)

4. ת' בסמיכות - תופיע רק בזכר.

לדוגמה: שלוש הבנות ולא: שלושת הבנות

מהי צורת סמיכות?

כאשר שם העצם מיודע, נשתמש בצורת הסמיכות.

לדוגמה: שלושת הילדים.

שימו לב! מעל 10 אין צורות סמיכות. (שלושים ושלושה הספרים) חצי בסמיכות: חצי

כללים נוספים

מאה - מילה בנקבה, על כן המספר שלפני המאות יצוין בנקבה.

לדוגמה: שמונה מאות חיילים

אלף - מילה בזכר, המספר שלפני האלפים יובא בזכר ובצורת סמיכות.

לדוגמה: שמונה עשר אלף רקדניות

כאשר שם העצם קטן מ-11, נציין אותו ברבים.

חמישה אחוזים, שלושה קילומטרים.

שברים – נבדוק לפי שם השבר (המכנה) אם הוא מילה בזכר או בנקבה.

שליש – זכר, לכן: שני שלישים.

רבע – זכר, לכן: שלושה רבעים.

שמינית – נקבה, לכן: שתי שמיניות.

שבר מעורב – קודם נציין את המספר השלם, אחריו שם העצם ולבסוף השבר.

שלוש שעות וחצי

ניקוד אותיות השימוש (וכל"ב)

הניקוד הרגיל הוא שווא: שלושים וְחֲמִשָּׁה.

כאשר המילה פותחת בשווא, אותיות כל"ב ינוקדו בחיריק, ו-ו' בשוורוק: שלושים וְשָׁנַיִם, כְּשָׁלוֹשָׁה.

כאשר המילה פותחת בחטף, וכל"ב יקבלו את תנועת החטף: בַּעֲשָׂרָה.

ו' תנוקד בשוורוק גם לפני אותיות ב' ו' מ' פ' (ומאתים).

נטיית מילות היחס

רוב המיליות נטות על דרך היחיד או על דרך הרבים.

נטה את מילית היחס בגוף מדבר (אני), ונקבל אחד מן הדגמים הבאים:

לְגַבִּי - כאשר הסיומת אי, ההטיה היא על דרך הרבים - קְלַפִּיָּהֶם, קְלַפִּיָּכֶם (עם "הם").

אֶצְלוֹ - כאשר הסיומת אי, ההטיה היא על דרך היחיד - אֶצְלוֹ, אֶצְלָכֶם (בלי "הם").

מיליות נוספות שכדאי לזכור: אֶלֵיהֶם ולא אֶלֵיהֶם // מִמֶּנּוּ ולא מִמֶּנּוּ //

מִכֶּם ולא מִמְכֶם // אֶתְכֶם ולא אֶתְכֶם